

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

Електронний науково-практичний журнал

Випуск 35

**Одеса
2019**

Головний редактор:

Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук, професор.

Члени редакційної колегії:

Маргасова Вікторія Геннадіївна – доктор економічних наук, професор.

Гавкалова Наталія Леонідівна – доктор економічних наук, професор.

Коваль Віктор Васильович – доктор економічних наук, доцент.

Стеблянко Ірина Олегівна – доктор економічних наук, доцент.

Ситнік Інесса Василівна – доктор економічних наук, професор.

Дзієканські Павел – доктор економічних наук, професор.

Піллелієне Ліна – доктор економіки, професор маркетингу.

Барна Марта Юріївна – доктор економічних наук, професор.

Пономаренко Тетяна Вадимівна – доктор економічних наук, доцент.

Велькі Януш – доктор економічних наук, професор.

Гальцова Ольга Леонідівна – доктор економічних наук, професор.

Електронна сторінка видання – www.market-infr.od.ua

Видання входить до «Переліку електронних фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 7 жовтня 2016 року № 1222

**Рекомендовано до поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 9 від 30.09.2019 року)**

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА НБУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

MONETARY POLICY OF THE NBU AND ITS IMPACT ON BANKING ACTIVITY

Стаття присвячена дослідженню особливостей грошово-кредитної політики України, обґрунтовано її значущість у забезпеченні ефективної діяльності банківських установ. Розглянуто основні інструменти грошово-кредитної політики та їх вплив на банківську діяльність загалом. Зроблено висновки, що підвищення ефективності грошово-кредитної політики НБУ є необхідною умовою оздоровлення банківської системи України. Рефінансування в розпорядженні НБУ є потужним регулюючим механізмом грошово-кредитної політики, застосування якого дає змогу оперативно впливати на управління фінансовою стійкістю банківської системи та сприяти забезпеченню зростання її потенціалу. Застосування конкретних інструментів системи рефінансування залежить від цілей та завдань органів державного регулювання у відповідний період часу та від поточних економічних умов. Встановлено, що для підтримки довгострокового ефекту макроекономічної та фінансової стабільності банківської системи та економіки політика рефінансування НБУ має бути узгоджена з ключовими позиціями монетарної політики, з фінансовою політикою уряду, векторами економічного розвитку країни.

Ключові слова: грошово-кредитна політика, обов'язкові резерви, облікова ставка, рефінансування, банківська система.

Стаття посвячена исследованию особенностей денежно-кредитной политики

Украины, обоснована ее значимость в обеспечении эффективной деятельности банковских учреждений. Рассмотрены основные инструменты денежно-кредитной политики и их влияние на банковскую деятельность в целом. Сделаны выводы, что повышение эффективности денежно-кредитной политики НБУ является необходимым условием оздоровления банковской системы Украины. Рефинансирование в распоряжении НБУ является мощным регулирующим механизмом денежно-кредитной политики, применение которого позволяет оперативно влиять на управление финансовой устойчивостью банковской системы и способствовать обеспечению роста ее потенциала. Применение конкретных инструментов системы рефинансирования зависит от целей и задач органов государственного регулирования в соответствующий период времени и от текущих экономических условий. Установлено, что для поддержания долгосрочного эффекта макроэкономической и финансовой стабильности банковской системы и экономики политика рефинансирования НБУ должна быть согласована с ключевыми позициями монетарной политики, с финансовой политикой правительства, векторами экономического развития страны.

Ключевые слова: денежно-кредитная политика, обязательные резервы, учетная ставка, рефинансирование, банковская система.

УДК 336.27:336.7

<https://doi.org/10.32843/infrastuct35-57>

Вдовенко Л.О.

д.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний
університет

Мороз К.М.

студент

Вінницький національний аграрний
університет

Ковальчук Т.В.

студент

Вінницький національний аграрний
університет

The article is devoted to the study of the peculiarities of the monetary policy of Ukraine, its significance in ensuring the efficient operation of banking institutions is justified. The main instruments of monetary policy and their impact on banking as a whole are considered. It is concluded that improving the effectiveness of the NBU monetary policy is a necessary condition for improving the banking system of Ukraine. It is determined that the main economic means and methods of monetary policy are: the definition and regulation of reserve requirements for commercial banks, interest rate policy; refinancing of commercial banks, the management of foreign exchange reserves, operations with securities on the open market, the regulation of capital imports and exports, the issue of own debt obligations and operations with them. Refinancing at the disposal of the NBU is a powerful regulatory mechanism for monetary policy, the use of which allows you to quickly influence the management of financial stability of the banking system and help ensure its potential growth. The use of specific instruments of the refinancing system depends on the goals and objectives of state regulatory bodies in the corresponding period of time and depending on current economic conditions. It was established that in order to maintain the long-term effect of macroeconomic and financial stability of the banking system and the economy, the NBU refinancing policy should be consistent with the key positions of the monetary policy, with the financial policy of the government, and the vectors of the country's economic development. The stability of the banking system depends on the effectiveness of the implementation of monetary policy. It is proposed to implement monetary policy measures in the field of: stimulating the process of increasing the liquidity level of commercial banks, reducing the volume of loans with a high level of risk, strengthening financial monitoring of the activities of banking institutions, improving the quality of banking supervision and regulation, creating conditions for increasing banks' equity, increasing efficiency supervision of the Deposit Guarantee Fund and state banks, improving the regulatory framework in the field of banking activities.

Key words: monetary policy, required reserves, discount rate, refinancing, banking system.

Постановка проблеми. Тенденції глобалізації світового господарства, які спостерігаються упродовж останніх десятиліть, поступово привели до того, що фінансовий простір загалом і банківська система як його невід'ємна складова частина зокрема почали відігравати домінуючу роль у перебігу економічних процесів, визначаючи по суті часові параметри та якісні характеристики економічного циклу [3, с. 77].

У сучасних умовах трансформаційних змін в економіці ефективна грошово-кредитна політика

Національного банку України та дослідження її впливу на банківську діяльність має важливе значення для розвитку суспільства загалом.

Основну роль у системі інституційних структур відіграє НБУ, який є органом державного грошово-кредитного регулювання економіки, розроблення і проведення грошово-кредитної політики в країні, основним кредитором комерційних банків, у розпорядженні якого є регулюючі монетарні інструменти, через які він впливає на ресурсну базу комерційних банків та кредитну активність остан-

ніх. Він відіграє визначальну роль у реалізації кредитного забезпечення економічних суб'єктів, використовуючи монетарні інструменти та здійснюючи регулювання діяльності банківських установ, тим самим впливає на збільшення (зменшення) їхнього ресурсного потенціалу.

Ефективна грошово-кредитна політика держави сприяє формуванню належного кредитного забезпечення економічних суб'єктів через залучення кредитних ресурсів, а це в кінцевому результаті приводить до зростання валового внутрішнього продукту загалом у країні, що є стратегічною ціллю економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз досліджень останніх років показав, що в працях науковців приділено досить уваги питанням формування ефективної стратегії грошово-кредитної політики. Ці питання вивчали такі вчені, як А. Гальчинський, О. Дзюбенко, В. Лагутін, С. Леонов, М. Мороз, В. Прадун, М. Пуховкіна, М. Савлук, Є. Свірідов, А. Сомик, А. Щетинін, О. Шульгіна та ін. Незважаючи на це, проблематика залишається актуальною і потребує подальшого дослідження.

Постановка завдання. Мета статті полягає у визначенні впливу грошово-кредитної політики на банківську діяльність та економіку загалом, виділенні проблем реалізації грошово-кредитної політики та пошуку шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження.

В економічних джерелах поняття «грошово-кредитна політика» зводяться в основному до заходів держави, спрямованих на забезпечення економічного зростання в суспільстві.

Так, у Законі «Про національний банк України» [1] грошово-кредитна політика визначається як комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України через використання визначених засобів та методів.

Грошово-кредитна політика – це комплекс заходів у грошово-кредитній сфері, спрямованих на забезпечення економіки стабільною національною грошовою одиницею, на контролювання (стримування) інфляції, стимулювання економічного зростання, забезпечення високого рівня зайнятості населення та вирівнювання платіжного балансу [2, с. 12].

Грошово-кредитна політика – це сукупність форм і засобів державного впливу на пропозицію грошей з метою забезпечення рівноваги між пропозицією грошей та попитом на них [3, с. 554].

Пріоритетною ціллю грошово-кредитної (монетарної) політики є досягнення та підтримка цінової стабільності в державі.

Основними принципами, на яких базується реалізація грошово-кредитної політики, є [4]:

– пріоритетність досягнення та підтримки цінової стабільності в державі;

– дотримання режиму плаваючого обмінного курсу;

– перспективний характер прийняття рішень;

– прозорість діяльності Національного банку;

– інституційна, фінансова та операційна незалежність Національного банку.

Виходячи з цього, першочерговими завданнями економічної політики держави на макrorівні є забезпечення стійкості фінансової системи та підтримання стабільності національної грошової одиниці.

Важливим напрямом є також стабілізація рівня інфляції. В Україні у 2017 році темп приросту інфляції становив 13,7%, що було вище встановленого НБУ рівня (8%). У світовій економіці за 2014–2015 роки граничним значенням інфляції, за межами якого темпи економічного зростання помітно уповільнювалися або знижувалися, було 6%. Слід зазначити, що за даними НБУ на кінець 2019 року очікувана інфляція передбачена на рівні 5%. Це пов'язано з досить високою інфляцією в Україні та впливом амплітуди інфляційних шоків. У разі досягнення інфляційної мети у середньостроковому періоді на рівні 5% можливо очікувати у подальшому поступового зниження інфляції [5, с. 767].

Основними об'єктами, на які спрямовується вплив грошово-кредитної політики, виступають грошова маса, швидкість обігу грошей, валютний курс, процентні ставки. Відповідно до ст. 25 Закону України «Про Національний банк України» [1], основними економічними засобами та методами грошово-кредитної політики є регулювання обсягу грошової маси через визначення та регулювання норм обов'язкових резервів для комерційних банків; процентну політику; рефінансування комерційних банків; управління золотовалютними резервами; операції з цінними паперами (крім цінних паперів, що підтверджують корпоративні права), в тому числі з казначейськими зобов'язаннями, на відкритому ринку; регулювання імпорту та експорту капіталу; емісію власних боргових зобов'язань і операції з ними.

Ще одним інструментом грошово-кредитної політики є обов'язкові резерви, які зобов'язують банки зберігати частину залучених коштів на кореспондентському рахунку в Національному банку України. Нині діють такі нормативи обов'язкового резервування:

– за коштами вкладів юридичних і фізичних осіб у національній та іноземній валютах на вимогу і коштами на поточних рахунках – 6,5%;

– за строковими коштами і вкладками (депозитами) юридичних і фізичних осіб у національній та іноземній валютах – 3% [6].

Такий інструмент, як облікова ставка, що застосовується у практиці Національним банком України, здатний впливати на відсоткові ставки за кредитами банківських установ.

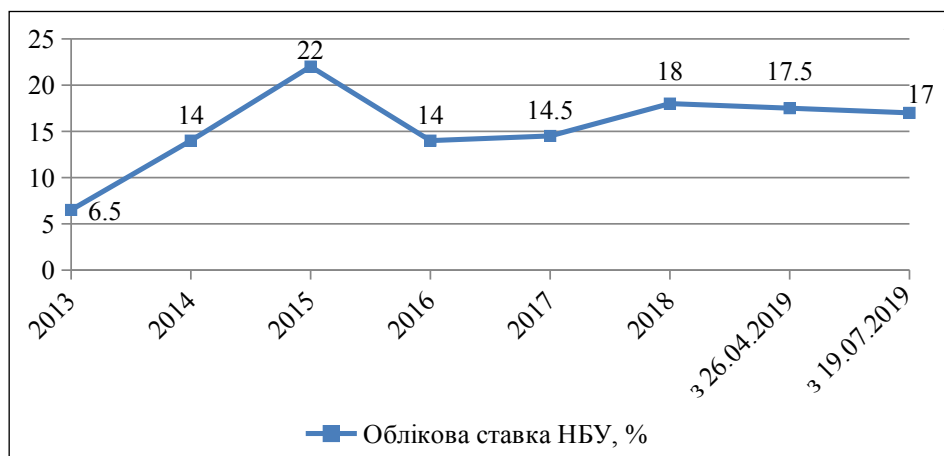

Рис. 1. Динаміка зміни облікової ставки НБУ за 2013–2019 рр.

Джерело: сформовано авторами на основі даних [6]

Облікова ставка НБУ є орієнтиром вартості залучених та розміщених грошових коштів (рис. 1), а ставка рефінансування НБУ – виражена у відсотках плата за кредити, що надаються банкам, – встановлюється Національним банком України з метою впливу на грошовий оборот та кредитування (табл. 1).

Аналіз показав, що в 2016 р. облікова ставка значно знизилася порівняно з 2015 р. (із 22% до 14%), тоді як 2018 р. характеризується збільшенням облікової ставки порівняно з 2017 р. (із 14,5% вона зросла до 18,0%). Найбільше її значення було досягнуто в 2015 р. (22%), що пов'язане з кризовим станом економіки країни та політикою НБУ щодо виведення неплатоспроможних банків із банківського сектору. В 2019 р. її значення становить 17,0%.

Встановлено, що загалом збільшення ставок сприяє зменшенню грошової маси у національній

валюті в обороті, зниженню руху національного капіталу за кордон та зростанню руху вільних іноземних капіталів із-за кордону. Зниження облікової ставки приводить до відпливу капіталу за кордон та зниження курсу національної валюти.

Ще одним інструментом НБУ є рефінансуванням, яке дає змогу підтримувати ліквідність комерційних банків та регулює грошову пропозицію в економіці.

На нашу думку, рефінансування – це механізм реалізації грошово-кредитної політики НБУ, спрямованої на кредитування банківських установ із метою задоволення їхніх тимчасових потреб у грошових ресурсах та збалансування попиту і пропозиції грошей в економіці країни.

Аналіз процентних ставок рефінансування банків НБУ за досліджуваний період свідчить про значні коливання (табл. 1). Найвищий показник

Таблиця 1

Динаміка обсягів рефінансування комерційних банків

Період	Середньозважена ставка за всіма інструментами	У тому числі			
		Кредити, надані шляхом проведення тендера	Кредити овернайт	Операції репо	Інші довгострокові кредити під програми фінансового оздоровлення
2015 р.	25,22	24,70	25,21	24,03	26,03
2016 р.	17,36	17,73	18,55	-	16,00
2017 р.	15,92	15,72	16,03	-	-
2018 р.	19,22	19,65	19,12	-	-
Січень 2019 р.	19,46	18,00	20,00	-	-
Лютий 2019 р.	18,04	18,00	20,00	-	-
Березень 2019 р.	18,05	18,00	20,00	-	-
Квітень 2019 р.	17,94	17,54	19,50	-	-
Травень 2019 р.	18,89	17,50	19,50	-	-
Червень 2019 р.	17,51	17,50	19,50	-	-
Липень 2019 р.	17,65	17,50	19,00	-	-
Серпень 2019 р.	17,25	17,00	19,00	-	-

Джерело: сформовано авторами на основі даних [6]

Динаміка окремих показників грошово-кредитної політики НБУ

Показники	Період					
	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Емісія депозитних сертифікатів, млн. грн.	3126	19609	89845	68167	65491	-
Рефінансування банків НБУ (у т. ч. угоди прямого репо), млн. грн.	65047	165347	63662	18131	33544	84694
Валютні інтервенції НБУ, млн. дол. США:						
– продаж	4260,5	10146,1	2204,2	430,0	776,0	1767,8
– купівля	1114,9	980,9	2046,7	870,6	2220,8	3167,2
– сальдо	3145,6	9165,2	157,5	-440,6	-1444,8	-1399,4

Джерело: сформовано авторами на основі [8, с. 38]

середньозваженої ставки за всіма інструментами був у 2015 р. – 25,22%, пізніше почалося поступове зниження показника до 15,92% у 2017 р. та збільшення середньозваженої ставки на 3,3% у 2018 р. порівняно з 2017 р.

Слід відмітити, що обсяги наданих кредитів рефінансування значно зросли наприкінці 2013 р. Найбільший попит на рефінансування припав на 2014 р. – 165347 млн. грн., що в 2,5 рази більше, ніж у попередньому році. (табл. 2).

Як видно з даних таблиці 2, у 2015 р. обсяги рефінансування значно знизилися – до 63 662 млн. грн., це в 2,5 рази менше, ніж у 2014 р. Аналогічне спостерігаємо і в 2016 р., коли обсяги рефінансування значно скоротилися порівняно з 2015 р., що свідчить про стабілізацію банківського сектору. Вже в 2018 р. – збільшення потреби у підтримці ліквідності банківських установ, і проти 2017 р. обсяг рефінансування банків збільшився у 2,5 рази – до 84 694 млн. грн.

Отже, останніми роками саме рефінансування активно використовувалось для підтримки банківських установ у несприятливих умовах політичної та економічної нестабільності, а його застосування дало змогу запобігти масовому банкрутству банківських установ та виникненню масштабної кризи неплатежів.

Розміри валютних інтервенцій прямо залежать від розмірів міжнародних резервів, тому надмірне їх використання може значно зменшити золотовалютні резерви України. Починаючи з 2016 р. спостерігається зростання від'ємного значення сальдо валютних інтервенцій. Максимальне від'ємне значення цього показника було в 2017 р. – 1444,8 млн. дол., оскільки обсяги попиту на іноземну валюту переважали обсяги її пропозиції.

Досі серйозною проблемою в банківській сфері залишається спрямування кредитів рефінансування НБУ не за призначенням, тобто їх використання для валютних спекуляцій на міжбанківському валютному ринку, для виведення валюти за кордон.

Очевидно, в цьому разі потрібно посилити індивідуальний контроль з боку НБУ за роботою керівних органів тих банків, які отримали відповідні кредити. Цього можна домогтися шляхом призначення спеціального представника НБУ, який би

виконував наглядові функції за цільовим використанням коштів. За таких умов може бути розглянуто можливість надання в окремих випадках кредитів рефінансування без застави як більш оперативний інструмент політики рефінансування [9, с. 31].

Як свідчить світова практика, система рефінансування та управління ліквідністю банківської системи перебуває у постійному розвитку, тому Україні доцільно вдосконалювати наявні та запроваджувати нові механізми рефінансування, що сприятиме забезпеченню стабільності банківської системи загалом, не забуваючи й про те, що рефінансування не можна розглядати як постійне джерело грошових ресурсів для банківських установ, це тимчасова підтримка їхньої діяльності НБУ. Основою ресурсного потенціалу банківських установ мають бути тільки залучені кошти клієнтів і кошти акціонерів.

Політика рефінансування центрального банку, з одного боку, має бути спрямована на лібералізацію цього процесу завдяки розширенню спектру інструментів, заставного забезпечення, впровадження ринкових підходів до розміщення кредитних ресурсів НБУ шляхом проведення кредитних аукціонів; з іншого – бути більш жорсткою в частині застосування штрафних санкцій за нецільове використання коштів (наприклад, банк, який допустив нецільове використання коштів, не має права в подальшому отримувати кредити НБУ), встановлення лімітів максимальної суми рефінансування на один або два банки, а також «пов'язані» банки [10, с. 84].

Висновки з проведеного дослідження. Отже, необхідною умовою оздоровлення банківської системи України, підвищення ефективності грошово-кредитної політики НБУ та розвитку механізмів кредитування є вдосконалення системи рефінансування. Рефінансування в розпорядженні НБУ є потужним регулюючим механізмом грошово-кредитної політики, застосування якого дає змогу оперативно впливати на управління фінансовою стійкістю банківської системи та сприяти забезпеченню зростання її потенціалу. Застосування конкретних інструментів системи рефінансування залежить від цілей та завдань органів державного регулювання у відповідний період часу та залежно від поточних економічних умов.

Крім того, для підтримки довгострокового ефекту макроекономічної та фінансової стабільності банківської системи та економіки в Україні політика рефінансування НБУ має бути узгоджена з ключовими позиціями монетарної політики, з фінансовою політикою уряду, векторами економічного розвитку країни.

Від ефективності реалізації грошово-кредитної політики залежить стабільність банківської системи. Стабільність банківської системи України – одна з найважливіших умов ефективного функціонування економіки, оскільки вона сприяє раціональному використанню фінансових ресурсів. Національний банк України виступає активним регулятором банківської системи через грошово-кредитну політику.

Для забезпечення стабільності банківської системи України необхідно реалізувати заходи грошово-кредитної політики у сфері:

- стимулювання процесу підвищення рівня ліквідності комерційних банків;
- скорочення обсягу позик з високим рівнем ризику;
- посилення фінансового моніторингу діяльності банківських установ;
- покращення якості банківського нагляду та регулювання;
- створення умов для нарощування власного капіталу банків;
- підвищення ефективності нагляду за Фондом гарантування вкладів і державними банками;
- вдосконалення нормативно-правової бази у сфері банківської діяльності.

Реалізація запропонованих заходів спрямована на вдосконалення монетарної політики держави, стабілізацію грошово-кредитної сфери з боку уряду та НБУ, покращення ситуації на грошовому ринку, зростання ліквідності комерційних банків, збільшення обсягу валютних резервів, стабілізацію курсу національної грошової одиниці та динамічний розвиток економіки України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про Національний банк України : Закон України: від 20.05.1999 р. № 679-XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення: 24.09.2019).
2. Калетник Г.М., Мазур А.Г., Кубай О.Г. Державне регулювання економіки : навчальний посібник. Київ : «Хай-Тек Пресс», 2011. 428 с.
3. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка. Київ : Знання, 2008. 743 с.
4. Про основні засади грошово-кредитної політики на 2016–2020 роки : Постанова Правління НБУ від 18.08.2015 року № 541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0541500-15> (дата звернення: 23.09.2019).
5. Грубляк О.М., Шкрумеляк Н.І. Економічна сутність та основні проблеми грошово-кредитної політики НБУ в сучасних умовах. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2018. Вип. 10(62). С. 765–769.

6. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://bank.gov.ua> (дата звернення: 19.09.2019).

7. Королюк Т.О. Роль монетарної політики у забезпеченні національної безпеки України. *Економіка та держава*. 2019. № 6. С. 36–40.

8. Основні засади грошово-кредитної політики на 2019 рік та середньострокову перспективу : Схвалено рішенням Ради Національного банку України від 11.09.2018. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=77912166> (дата звернення: 20.09.2019).

9. Полях С.С. Ефективність механізму рефінансування в умовах кризи банківської системи. *Фінансовий простір*. 2016. № 2(22). С. 24–33.

10. Шульга Н.П. Рефінансування банків України. *Вісник КНТЕУ*. 2016. № 3. С. 78–87.

REFERENCES:

1. Pro Natsionalnyi bank Ukrainy: Zakon Ukrainy: vid 20.05.1999 r. # 679-KhIV (zi zminamy i dopovnenniamy) [On the National Bank of Ukraine: Law of Ukraine of 05.20.1999, No. 679-xv (as amended)]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (accessed 24 September 2019).
2. Kaletnik H. M., Mazur A. H., Kubai O. H. (2011) Derzhavne rehuliuвання ekonomiky [State regulation of the economy: a training manual]: navchalnyi posibnyk. Kyiv: «Khai-Tek Press».
3. Bazylevych V., Bazylevych K., Balastryk L. (2008) Makroekonomika [Macroeconomics]. Kyiv: Znannia.
4. Pro osnovni zasady hroshovo-kredytnopolityky na 2016-2020 roky : Postanova Pravlinnia NBU vid 18.08.2015 roku. 541 [On the basic principles of monetary policy for 2016–2020: Resolution of the NBU Board dated August 18, 2015 No. 541]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0541500-15> (accessed 23 September 2019).
5. Hrubliak O. M., Shkrumeliak N. I. (2018) Ekonomichna sutnist ta osnovni problemy hroshovo-kredytnoi polityky NBU v suchasnykh umovakh [The economic nature and main problems of the NBU monetary policy in modern conditions]. *Naukovyi zhurnal «Molodyi vchenyi»*, no. 10(62), pp. 765–769.
6. Ofitsiynyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy [The official website of the National Bank of Ukraine]. Available at: <http://bank.gov.ua> (accessed 19 September 2019).
7. Koroliuk T.O. (2019) Rol monetarnoi polityky u zabezpechenni natsionalnoi bezpeky Ukrainy [The role of monetary policy in ensuring the national security of Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 6, pp. 36–40.
8. Osnovni zasady hroshovo-kredytnoi polityky na 2019 rik ta serednostrokovu perspektyvu: Skhvaleno rishenniam Rady Natsionalnoho banku Ukrainy vid 11.09.2018 [The basic principles of monetary policy for 2019 and the medium term: Approved by the decision of the Council of the National Bank of Ukraine from 09/11/2018]. Available at: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=77912166> (accessed 20 September 2019).
9. Poliakh S. S. (2016) Efektyvnist mekhanizmu refinansuvannia v umovakh kryzy bankivskoi systemy [The effectiveness of the refinancing mechanism in a crisis of the banking system]. *Finansovyi prostir*, no. 2(22), pp. 24–33.
10. Shulha N. P. (2016) Refinansuvannia bankiv Ukrainy [Refinancing of banks of Ukraine]. *Visnyk KNTEU*, no. 3, pp. 78–87.

Udoenko LarisaDoctor of Economic Sciences, Associate Professor
Vinnytsia National Agrarian University**Moroz Kateryna**

Student

Vinnytsia National Agrarian University

Kovalchuk Tatiana

Student

Vinnytsia National Agrarian University

MONETARY POLICY OF THE NBU AND ITS IMPACT ON BANKING ACTIVITY

The purpose of the article. The purpose of the article is to determine the impact of monetary policy on banking and the economy as a whole, highlight the problems of implementing monetary policy and find ways to solve them.

Methodology. The article uses general scientific and special research methods, including: the structural method – to build the design of the article; comparative analysis of empirical data – to pose the problem and study the object of study; logical generalization – to justify the conclusions made.

Results. It has been established that a necessary condition for improving the banking system of Ukraine, improving the effectiveness of the NBU's monetary policy and developing lending mechanisms is to improve the refinancing system. Refinancing at the disposal of the NBU is a powerful regulatory mechanism for monetary policy, the use of which allows you to quickly influence the management of financial stability of the banking system and help ensure its potential growth.

It should be noted that the volume of refinancing loans provided increased significantly at the end of 2013. The greatest demand for refinancing fell on 2014 – 165,347 million UAH, which is 2.5 times more than in the previous year.

During 2015–2016 Refinancing volumes decreased significantly compared to previous years, and in 2018, the need to support liquidity of banking institutions increased against 2017, as evidenced by a 2.5-fold increase in bank refinancing volumes.

So, in recent years, it was precisely refinancing that was actively used to support banking institutions in unfavorable conditions of political and economic instability, and its use prevented the massive bankruptcy of banking institutions and the emergence of a large-scale crisis of non-payments.

Practical implications. It is concluded that improving the effectiveness of the NBU monetary policy is a necessary condition for improving the banking system of Ukraine. It was established that in order to maintain the long-term effect of macroeconomic and financial stability of the banking system and the economy, the NBU refinancing policy should be consistent with the key positions of the monetary policy, with the financial policy of the government, and the vectors of the country's economic development.

Value/originality. To ensure the stability of the banking system of Ukraine, the following measures were proposed in the field of monetary policy: stimulation of the process of increasing the liquidity level of commercial banks; reduction in the volume of loans with a high level of risk; strengthening financial monitoring of banking institutions; improving the quality of banking supervision and regulation, creating conditions for increasing banks equity, increasing efficiency supervision of the Deposit Guarantee Fund and state banks, improving the regulatory framework in the field of banking activities.

The implementation of the proposed measures is aimed at improving the monetary policy of the state, stabilizing the monetary sphere by the government and the NBU, improving the situation on the money market, increasing the liquidity of commercial banks, increasing the volume of foreign exchange reserves, stabilizing the exchange rate of the national currency and the dynamic development of the Ukrainian economy.

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА РУХОМ БЮДЖЕТНИХ ПОТОКІВ ДЕРЖАВНОЮ КАЗНАЧЕЙСЬКОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ

FINANCIAL CONTROL OF THE BUDGET FLOW IN THE STATE TREASURY SERVICE OF UKRAINE

У статті розглянуто державний фінансовий контроль та його види, актуалізовано питання здійснення фінансового контролю, проведено аналіз показників наданих попереджень про неналежає виконання бюджетного законодавства та обґрунтовано ефективність фінансового контролю, що здійснюється органами Державної казначейської служби України (ДКСУ), виокремлено повноваження ДКСУ у сфері бюджетного фінансового контролю, проаналізовано показники складених протоколів про порушення бюджетного законодавства за попереднім та поточним контролем. Розглянуто структуру порушень за видами бюджету, з коштами якого було здійснено правопорушення, перелічено основні причини порушень. Проведено порівняльний аналіз видатків Зведеного бюджету з обсягами порушень бюджетного законодавства. Виокремлено основні проблеми та запропоновано шляхи їх вирішення, зроблено висновки, виходячи з перелічених проблем у сфері бюджетного контролю з боку ДКСУ.

Ключові слова: фінансовий контроль, бюджетний контроль, Державна казначейська служба України, бюджетні правопорушення, асигнування, попередній фінансовий контроль, поточний фінансовий контроль.

В статье рассмотрен государственный финансовый контроль и его виды, актуа-

лизирован вопрос осуществления финансового контроля, проведен анализ показателей предоставленных предупреждений о ненадлежащем исполнении бюджетного законодательства и обоснована эффективность финансового контроля, осуществляемого органами Государственной казначейской службы Украины (ГКСУ), выделены полномочия ГКСУ в области бюджетного финансового контроля, проанализированы показатели составленных протоколов о нарушении бюджетного законодательства по предварительному и текущему контролю. Рассмотрена структура нарушений по видам бюджета, со средствами которого было совершено правонарушение, перечислены основные причины нарушений. Проведен сравнительный анализ расходов Сводного бюджета с объемами нарушений бюджетного законодательства. Выделены основные проблемы и предложены пути их решения, сделаны выводы, исходя из перечисленных проблем в сфере бюджетного контроля со стороны ГКСУ.

Ключевые слова: финансовый контроль, бюджетный контроль, Государственная казначейская служба Украины, бюджетные правонарушения, ассигнования, предыдущий финансовый контроль, текущий финансовый контроль.

УДК 336.148

<https://doi.org/10.32843/infrastruct35-58>

Глухова В.І.

к.е.н., доцент кафедри обліку і фінансів
Кременчуцький національний
університет

імені Михайла Остроградського

Швець О.С.

магістрант

Кременчуцький національний
університет

імені Михайла Остроградського

The article discussed financial control and its types, actualized the issue of financial control. The purpose of the article is to investigate the types of budgetary control carried out by the SCSU bodies, identify shortcomings and make proposals for its improvement. In order to achieve this goal, a scientific opinion study on the state of the state financial control was conducted authors conducted an analysis the indicators of admonitions about improper implementation of budget legislation. Substantiated effective financial control by State Treasury Service of Ukraine. The State Treasury Service of Ukraine has some power in fiscal and financial control. The researchers analyzed indicators of records about breach of budgetary discipline and stopping operations with budget funds for previous and current control. The structure of violations by type of budget with the means of which the offense was committed is considered, the main causes of the violation are listed. A comparative analysis of the expenditures of the Consolidated Budget with the amounts and amounts of violations of budget legislation was carried out. The study found that the number of violations detected by the Treasury is increasing; 90% of the total number of irregularities are irregularities detected by the results of the previous financial control and the predominance in the structure of the Treasury control of the number and volume of the previous financial control indicate an effective control mechanism that provides a sufficiently high degree of detection and prevention of financial violations. Conclusions are made based on the main problems in the field of budget control and ways to overcome these problems are proposed. Today the state financial control in practice does not work as one system because there is no clear interaction between bodies with authority for budget control, leading to a lack of effectiveness of their activities. As a result, such inconsistency of legislation leads to violations of the norms of the budget process by its participants and an increase in the volume of violations that has been observed in recent years.

Key words: financial control, budget control, State Treasury Service of Ukraine, budget control, budget offenses, appropriations, previous financial control, current financial control.

Постановка проблеми. Упродовж існування України як суверенної держави виявлено безліч недоліків у розвитку економіки країни, серед них: нецільове використання бюджетних коштів, численні кризи бюджетного та ринкового секторів, витік капіталу за кордон та інші. Однією з причин перелічених недоліків була відсутність повноцінної системи державного фінансового контролю.

Нині державний фінансовий контроль за надходженнями та використанням бюджетних коштів покладено на Рахункову палату, Державну аудиторську службу та Державну казначейську службу України. Останній з перерахованих органів має

контрольні повноваження для проведення фінансового контролю на стадії виконання державного та місцевих бюджетів.

Незважаючи на кількість органів, що здійснюють фінансовий контроль за рухом бюджетних потоків, система державного фінансового контролю має низку проблем, що стосуються організаційних, правових та методологічних аспектів управління бюджетними фінансовими потоками[4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми державного фінансового контролю висвітлено в роботах таких українських науковців, як П.П. Андрєєв [4], С.В. Дідур [5], Т.А. Жадан [6],

CONTENTS

SECTION 1. WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Venherska Natalia, Budnik Alevtyna THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF CREATIVE BUSINESS DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	3
Vengerskaja Natalia, Kulak Anastasiia HUMAN CAPITAL AS THE DRIVING FORCE OF INNOVATIVE DEVELOPMENT.....	12
Medvedkina Evgeniya, Medvedkin Taras «GREEN» ECONOMY IN THE SYSTEM OF GLOBAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	18
Petrova Anna, Voitov Sergey, Gricenko Anton STRATEGIC ECONOMIC RELATION UKRAINE AND AZERBAIJAN.....	26
Polishchuk Olena, Polishchuk Oleksandr FOREIGN-ECONOMIC ACTIVITY OF THE REGION.....	31

SECTION 2. ECONOMY AND OPERATION OF NATIONAL ECONOMY

Burliai Alina THE VALUE OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT FOR ECOLOGIZATION AGRICULTURE IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	40
Garazha Yelena SOCIOLOGICAL RESEARCH OF LAND RESOURCE MANAGEMENT.....	49
Honcharenko Natalia PROVIDING EFFICIENT DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF THE COUNTRY BY MANAGEMENT OF THE POPULATION ACTIVITY SYSTEM.....	62
Deineka Alexander, Kotik Vitaliy, Chiritsa Ivan REFORMING THE NATIONAL ECONOMY.....	67
Konovalov Yuriy RESEARCH OF TECHNOLOGY OF CUSTOM CONTROL AFTER MOVING OF MARINE CONTAINERS AND ADDITIONAL EQUIPMENT TO THEM THROUGH THE CUSTOM BORDER OF UKRAINE.....	72
Liahovska Olena, Shevchenko Nataliia INVESTIGATION OF FOREIGN INVESTMENT IN THE WOODWORKING INDUSTRY OF UKRAINE: CURRENT TRENDS.....	81
Mazur Nataliia, Kushnir Oksana, Semenets Ivan LOCATION OF UKRAINE IN FOREIGN MARKETS: THE STATE AND THE PROBLEMS.....	86
Pakulina Alevtyna, Rudas Dmytro, Pakulina Hanna SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF SOCIAL INFRASTRUCTURE IN AGRICULTURAL AREAS OF UKRAINE.....	93
Pozdnyakova Lyubov, Kotik Valentina, Karabadzhak Vasily STRATEGIC DIRECTIONS OF ECONOMIC SECURITY.....	102
Shapoval Galyna, Chekh Nataliia FORMATION OF ORGANIZATIONAL AND LEGAL MECHANISM OF FINANCIAL MANAGEMENT FOR DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES.....	107
Yakovenko Oksana CUSTOMS DECLARATION OF GOODS EXCLUDED FROM CUSTOMS TERRITORY UNDER FREE TRADE AGREEMENT.....	114

SECTION 3. ECONOMY AND ENTERPRISE MANAGEMENT

Andryushchenko Iryna, Kozhevnik Olga MECHANISM OF FORMATION OF IMPROVEMENT OF ACTIVITY OF INDUSTRIAL ENTERPRISE ACTIVITY.....	120
Basova Daria, Basov Alexander, Morgush Vasil BUSINESS STRUCTURES STRATEGIES FOR THE IMPLEMENTATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES.....	126
Bezuhla Liudmyla, Ahafonov Oleksandr, Hladkyi Daniil FORMATION OF A MARKETING COMMODITY POLICY ENTERPRISE.....	133
Bodnar Olena, Bondarenko Hanna, Tarasenko Vitaliy FINANCIAL SANITATION OF THE ENTERPRISE IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION OF UKRAINE.....	138

Bondarchuk Ludmila FEATURES OF TECHNOLOGICAL SYSTEM MANAGEMENT CONSULTING.....	144
Vasyliev Oleg, Nikitin Vladyslav, Teslenko Vitalii ESTIMATION OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF RAILWAY TRANSPORT OF UKRAINE.....	149
Vovchyk Natalia THE ESSENCE OF THE COST OF SAFETY MANAGEMENT OF DAIRY PRODUCTS AND ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL BASIS FOR THEIR ACCOUNTING	154
Galych Oleksandr, Yasnolob Ilona, Grynko Eugene DEVELOPMENT OF MEASURES TO INCREASE THE ENTIRE PRODUCTIVITY OF THE ENTERPRISE.....	163
Herchanivska Svitlana, Zamora Oksana FEATURES OF MARKETING AT THE ENTERPRISES OF TOURISM INDUSTRY.....	169
Hromova Olha, Syvak Sergiy THEORETICAL ASPECTS OF COMPETITIVENESS OF THE ENTERPRISE ON THE BASIS OF MARKETING.....	174
Hudz Olha FORMATION OF MARKETING STRATEGY BASED OF THE INTERACTION LIFE CYCLE OF THE ENTERPRISE AND LIFE CYCLES OF PRODUCTS.....	180
Guk Olga, Zhygalkevych Zhanna SPECIFICS OF INVESTING A STARTUP PROJECT.....	188
Dikan Elena, Kozlova Maria, Litvinchuk Inna STRATEGIC DIRECTIONS OF THE DEVELOPMENT OF INTEGRATION PROCESSES IN THE CONDITIONS OF THE REFORM OF THE RAILWAY TRANSPORT OF UKRAINE.....	192
Donchenko Olga, Andryushchenko Iryna BUDGETING AS DIRECTION OF IMPROVEMENT OF A CONTROL SYSTEM OF ACTIVITY OF THE ENTERPRISE.....	196
Yeromina Marina, Karacharova Katerina, Semotuk Volodymir ORGANIZATION OF AN EFFECTIVE ENVIRONMENTAL COST MANAGEMENT SYSTEM.....	202
Yefremova Nataliya THEORETICAL ASPECTS OF STRATEGIC MANAGEMENT OF COMPETITIVENESS OF PRODUCTION AND COMMERCIAL ACTIVITY OF ENTERPRISES OF AGRARIAN ENTERPRISE ON THE PRINCIPLES OF SOCIAL RESPONSIBILITY MARKETING CONCEPT.....	208
Zhyvets Alla, Shepel Tetiana, Nakonechna Victoriia ANALYSIS AND EXPENDITURE MANAGEMENT AT THE INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	214
Zakrevska Lyudmila THE MODERN PARADIGM OF CREATING SUCCESSFUL DOMESTIC STARTUP.....	220
Zoria Oleksii METHODOLOGICAL BASIS OF DEVELOPMENT OF ECONOMIC STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF AGRARIAN ENTERPRISES IN CONDITIONS OF INSTITUTIONAL TRANSFORMATIONS.....	225
Kadol Larisa, Ilchenko Vladimir, Kravchuk Liliya ASPECTS OF THE EFFECTIVE USE OF TERRITORIES OF INDUSTRIAL ENTERPRISES TO UKRAINE.....	231
Kvita Galina, Shikovets Catherine, Sheludko Alexandra IMPROVING THE ECONOMIC AND MATHEMATICAL COMPETENCE OF MARKETERS.....	236
Kravchuk Nataliia, Ostapchuk Antonina CURRENT AND PROSPECTIVE LEVEL OF AGRICULTURAL PRODUCTION BY ENTERPRISES IN THE ZHYTOMYR REGION.....	243
Kryvytska Nataliia, Tertychniy Yaroslav MANAGEMENT OF RISKS IN IMPLEMENTATION OF AIRCRAFT SERVICES AND SERVICES.....	252
Mayboroda Olha, Eremenko Olha, Ignashin Ganna FORMATION OF EFFECTIVE STRUCTURE OF FINANCIAL RESOURCES OF THE ENTERPRISE.....	257
Ponomarenko Ihor, Holovachov Ivan ANALYSIS OF THE AIR TRANSPORT MARKET IN UKRAINE.....	262
Savchenko Tetyana, Konstantynova Tetyana ORGANIZATION THE CONDUCTING OF THE INPUT CONTROL OF PRODUCT QUALITY IN CONTEXT OF PROCESS APPROACHES	267
Svitlychna Alla, Demyanenko Natalia, Kucherenko Yuri WAYS OF IMPROVING THE QUALITY OF COMMERCIAL CONSUMER SERVICE.....	273

Sirenko Svitlana COMPETITIVENESS ASSESSMENT AS A PREREQUISITE FOR FORMING A DEVELOPMENT STRATEGY OF A TRADING ENTERPRISE.....	278
Stavska Uliya HOTELS IN THE MODERN CONDITIONS: CURRENT PROBLEMS AND DEVELOPMENT TRENDS.....	284
Timchenko Alina, Andryushchenko Iryna THE PLACE OF FINANCIAL PLANNING IN MARKET ECONOMY.....	290
Harchenko Tatiana, Zahorulko Vladyslav MANAGEMENT OF THE COMPETITIVENESS OF THE ENTERPRISE OF THE LLC «KHAVYLIA».....	295
Cherep Alla, Konyev Vladyslav STRATEGIC PROSPECTS FOR THE REPRODUCTION OF FIXED ASSETS: RESEARCH OF THE INFLUENCE OF FINANCIAL SOURCES.....	303
Shtangret Andriy, Shliakhetko Vitaliy, Shtangret Iryna STRATEGIC PRIORITIES OF FORMING SAFE CONDITIONS FOR INNOVATIVE ACTIVITY OF THE ENTERPRISE.....	309
SECTION 4. DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY	
Bodnar Elena, Kostenko Tatiana, Podshivalova Elena BRANDING OF THE TERRITORY AS ONE OF THE FACTORS OF RURAL DEVELOPMENT.....	315
Gordienko Vladimir, Borvinko Elvira SOCIALLY DANGEROUS DISEASES – A PROBLEM OF THE REGION.....	321
Tur Olena ORGANIZATION AND METHODOLOGICAL SUPPORT FOR THE ELABORATION OF SMART CITY DEVELOPMENT STRATEGIES.....	327
SECTION 5. DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMY, SOCIAL ECONOMY AND POLITICS	
Kuzminska Nataliia, Do Tkhi Min Tkhao LABOR MARKET IN UKRAINE: THE CURRENT STATE AND PROBLEMS OF DEVELOPMENT.....	335
Nahorna Anna, Nikolenko Larissa DIFFERENTIATION OF POPULATION INCOME AND ECONOMIC GROWTH IN UKRAINE.....	343
SECTION 6. MONEY, FINANCES AND CREDIT	
Beskrovny Alexander IMPROVEMENT OF STATE SOCIAL INSURANCE IN CASE OF UNEMPLOYMENT TO RESOLVE THE EMPLOYMENT RURAL POPULATION PROBLEM.....	351
Vdovenko Iryna STATE OF FINANCIAL SUPPORT OF AGRARIAN ENTERPRISES.....	357
Udovenko Larisa, Moroz Kateryna, Kovalchuk Tatiana MONETARY POLICY OF THE NBU AND ITS IMPACT ON BANKING ACTIVITY.....	362
Gluhova Valentina, Shvets Lesya FINANCIAL CONTROL OF THE BUDGET FLOW IN THE STATE TREASURY SERVICE OF UKRAINE.....	368
Demchenko Oksana, Sydorenko Mariia THE TAX CONTROL MECHANISM.....	375
Denys Oksana THE FINANCIAL ASPECTS OF CORPORATE CONFLICTS.....	381
Isanshyna Galyna, Dubynska Olena INTERNATIONAL TRANSFER PRICING AND TAXATION SYSTEM IN UKRAINE.....	386
Kosarieva Iryna, Sukrusheva Hanna, Voinov Denys STAGES OF ESTABLISHMENT AND ESSENCE OF LOCAL BUDGETS OF UKRAINE.....	393
Kosarieva Iryna, Sukrusheva Hanna, Svystak Alona THEORETICAL ESSENCE OF INTERGOVERNMENTAL RELATIONS.....	399
Petrushka Olena, Sydor Iryna DISTRIBUTIVE AND ACCUMULATIVE PENSION SYSTEMS: ASIAN EXPERIENCE AND CONCLUSIONS FOR UKRAINE.....	405
Sidelnykova Larysa SYSTEM DETERMINANTS OF CONSUMPTION TAXES IN BUDGETARY FORMATION	411

Kachur Julia, Tat'yanina Svitlana METHODS FOR ATTRACTING DEPOSIT RESOURCES BY BANKS.....	419
Litovchenko Marina, Tat'yanina Svitlana MODERN APPROACHES TO THE COMPETITIVENESS OF UKRAINIAN BANKS.....	427
Fursova Viktoriya, Bondar Nataliia CLASSIFICATION OF THE BANK CRISES CONSEQUENCES.....	433
Shcherban Olena, Chemchykalenko Ruslan, Kalinenko Anastasiia ASSESSMENT OF THE CURRENT CAPITAL MANAGEMENT OF TRADING ENTERPRISES.....	440
Yaremchuk Dar'ya, Malafeyev Timur PECULIARITIES AND PROBLEMS OF STRATEGIC MANAGEMENT OF ENTERPRISES OF UKRAINE.....	446
 SECTION 7. ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT	
Bradul Alexander, Martynenko Victoria DEFINITION OF LEASING AND PECULIARITIES OF ITS APPLICATION IN UKRAINIAN REALITIES.....	452
Kucherkova Svitlana ACCOUNTING AND TAX ASPECTS OF DETERMINING PROFIT: DOMESTIC AND FOREIGN EXPERIENCE.....	459
Proskurina Nelya, Toplakaltsyan Hristine SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL APPARATUS OF ENTERPRISE COST MANAGEMENT.....	466
Ruban Lina, Bashlikov Denis METHODOLOGICAL PROVISION OF ANALYSIS OF THE FIXED ASSETS OF THE ENTERPRISE.....	473
Snitkina Irina ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS AND SOLVENCY OF ENTERPRISES IN THE ODESA REGION.....	478
Tomchuk Olena THEORETICAL ASPECTS OF THE SYSTEM ANALYTICAL SUPPORT.....	484
 SECTION 8 . MATHEMATICAL METHODS, MODELS AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMY	
Gorbachuk Vasyi, Syrku Andrij, Suleimanov Seit-Bekir THE BLOCKCHAIN APPLICATIONS IN FINANCE.....	493
Zherlitsyn Dmytro STATISTICAL PROPERTIES OF FINANCIAL MARKETS INDICATORS.....	501
Kondratska Lily, Bazhanova Natalia, Duma Lyudmila ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE INTERNATIONAL DESTINATION TOURIST FLOW OF UKRAINE.....	507
Rohoza Nataliy BUILDING THE INFORMATION SERVICES MARKET AS A FACTOR OF LEVELING OF INFORMATION ASYMETRY.....	513

Наукове видання

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

Електронний науково-практичний журнал

Випуск 35

Коректура • *Н. Ігнатова*

Комп'ютерна верстка • *В. Удовиченко*

Засновник видання:

ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій»

Адреса редакції: вул. Сегедська 18, кабінет 432,

м. Одеса, Україна, 65009

Телефон: +38 (048) 709-38-69

Веб-сайт журналу: www.market-infr.od.ua

E-mail редакції: journal@market-infr.od.ua